

TORNIONLAAKSON KIRJASTON

LUKUVÄYLÄ

VARHAISKASVATUKSELLE JA
PERUSOPETUKSELLE
TARJOTTAVAT PALVELUT

Johdanto	3
Varhaiskasvatus	3
Satutuokiot.....	3
Pedagogiset satutunnit	3
Kirjastotunti	4
Iltasatulaukku.....	4
Kirjalaatikot	4
Kirjastokortti	4
Vanhempainillat.....	4
Esikoulu	5
Eskarin kirjakassi	5
Lukubingo.....	5
Kirjalaatikot	5
Kirjastokortti	5
Vanhempainillat.....	5
Peruskoulu	6
Kirjastokäynnit	6
Kirjastotunti.....	6
Kirjavinkkaus + lukutehtävä + lukukortti.....	6
Kirjastonkäytön opetus	6
Lukubingo.....	6
Kirjalaatikot	7
Kirjastokortti	7
Vanhempainillat.....	7
Lopuksi	7

Johdanto

Lukuväylä koostuu Tornionlaakson kirjaston varhaiskasvatukselle ja peruskoululle tarjoamista palveluista. Lukuväylä on minimi, jonka kirjasto sitoutuu tekemään vuosittain. Päiväkodit ja koulut saavat myös toivoa kirjastolta satutuokioita, kirjavinkkauksia ym. toimintaa, ja kirjasto pyrkii toteuttamaan toiveita sen hetkisten resurssien mukaan. Palvelutarjontaa tarkastellaan vuosittain ja päivitetään varhaiskasvatukselta ja kouluilta saadun palautteen perusteella. Palveluiden suunnittelussa otetaan huomioon mm. Kansallinen lukutaitostrategia ja kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmat.

Kirjaston järjestämästä toiminnasta ja kirjalaatikoista/-kasseista on sovittava kirjaston henkilökunnan kanssa vähintään **2 viikkoa** ennen toivottua ajankohtaa.

Kirjaston järjestämään toimintaan osallistuminen on varhaiskasvatukselle, esiopetukselle ja perusopetukselle vapaaehtoista lukuun ottamatta varhaiskasvatukselle tarjottavia pedagogisia satutunteja ja kirjastotunteja. Pedagogisten satutuntien ja kirjastotuntien määrästä ja niille osallistuvista ryhmistä sovitaan vuosittain erikseen kirjaston ja varhaiskasvatuksen kesken.

Haluamme edistää lukutaitoa Tornionlaakson alueella, ja teemme mielellämme yhteistyötä. Esitä rohkeasti toiveesi!

Varhaiskasvatus

Satutuokiot

Kirjasto järjestää satutuokioita alle kouluikäisille lapsille. Varhaiskasvatusta tiedotetaan syksyllä ja keväällä satutuokioiden ajankohdista. Ylitorniolla satutuokiot pidetään pääsääntöisesti kirjaston tiloissa, ja satutuokioille ovat tervetulleita myös lapset, jotka eivät ole varhaiskasvatuksen piirissä. Ylitornion tulevat satutuokiot ovat nähtävillä Ylitornion verkkosivuilla. Pellossa satutuokiot järjestetään Pellon päiväkodilla sekä Turtolan ryhmäperhepäivähoidossa pitkien välimatkojen takia.

Satutuokioita voidaan järjestää myös toiveesta, esimerkiksi Tenavatuvalle. Päiväkotiryhmät voivat esittää toiveita yksittäisten satutuokioiden sisällöstä, esimerkiksi kaveritaidot.

Pedagogiset satutunnit

Pedagogiset satutunnit on suunnattu 4-5-vuotiaille lapsille, ja ne järjestetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ryhmien kanssa. Pedagogisten satutuntien tarkoitus on edistää lukutaidon valmiuksia opettelemalla kertomuksen kaavaa. Pedagogiset satutunnit tukevat varhaiskasvatuksessa käytettävän kerontatyökalun käyttöä.

Kirjastotunti

Kirjastotunnin lähtökohta on, että varhaiskasvatuksen ryhmä tulee kirjastoon kirjoihin tutustumista ja lukemista varten. Kirjaston työntekijä on ryhmän käytettävissä koko kirjastotunnin ajan. Hän ohjaa ja auttaa lapsia sopivan aineiston valinnassa ja löytämisessä. Ryhmän aikuinen voi etukäteen pyytää, että paikalla olisi esimerkiksi tiettyyn teemaan liittyvää aineistoa. Jotta tämä onnistuu, pyyntö on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen käyntiä. Kirjastotuntiin sisältyy yhteinen, kirjastotyöntekijän ohjaama aloitus ja lopetus.

Iltasatulaukku

Iltasatulaukku on varhaiskasvatusryhmään tuotava matkalaukku, josta saa antaa yhden kirjan kerrallaan lapsen kotiin lainaksi. Iltasatulaukku tuo kirjat ja lukemisen osaksi myös sellaisten perheiden elämää, joissa luetaan vähemmän.

Iltasatulaukku sisältää noin 10 kirjaa. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan ei tarvitse pitää kirjaa siitä, kenen kotona kirjat ovat lainassa — vastuu kirjoista ja niiden kunnosta säilyy kirjastolla. Tarkat ohjeet iltasatulaukun käyttöön tulevat laukun mukana.

Kirjalaatikot

Kirjalaatikko sisältää kirjaston henkilökunnan valitsemia kirjoja tilaajan toiveiden mukaan, esimerkiksi kirjoja tunnetaidoista. Kirjat lainataan ryhmän omalle kirjastokortille, ja niillä on normaali laina-aika. Kirjalaatikoiden nouto ja palautus tapahtuu ensisijaisesti kirjastossa ja kirjastoautossa. Mahdollisuuksien mukaan kirjalaatikko voidaan toimittaa myös satutuokion yhteydessä.

Kirjastokortti

Jokainen ryhmä saa halutessaan oman kirjastokortin, jolle nimetään vastuuhenkilö. Kun ryhmän kirjastokorttiin liitetään PIN-koodi, sillä voi lisäksi käyttää omatoimiaikaa sekä uusia ja varata aineistoa verkkokirjastossa.

Vanhempainillat

Kirjaston työntekijän voi pyytää mukaan vanhempainiltaan puhumaan lukemisesta ja sen vaikutuksista. Varhaiskasvatus on tervetullut pitämään vanhempainiltoja myös kirjastolle, ohjelmasta voidaan sopia yhdessä.

Esikoulu

Eskarin kirjakassi

Eskarin kirjakassin tuo kirjat osaksi myös sellaisten lasten ja heidän perheidensä elämää, joissa luetaan vähemmän. Kirjakassi toimitetaan eskarin opettajalle, joka antaa koko kirjakassin vuorollaan jokaisen eskarilaisen kotiin viikoksi. Opettaja ei ole vastuussa kirjojen kunnosta tai katoamisesta — vastuu kirjoista säilyy kirjastolla. Kirjakassi sisältää noin 5 kirjaa sekä ohjeet kirjakassin käyttöön eskarilaisen kotiin ja opettajalle.

Lukubingo

Lukubingon idea on innostaa lukemaan ja se on vapaaehtoinen.

Lukubingon esikoululaisten versiossa painottuu yhdessä lukeminen. Lukubingon suoritus aika on noin yksi lukuvuosi. Lukubingo palautetaan opettajalle huhtikuun loppuun mennessä, ja sen suorittaneille oppilaille jaetaan kunniakirjat toukokuussa. Lisäksi kaikkien bingon suorittaneiden kesken arvotaan palkintona lahjakortti paikalliseen elokuvateatteriin, yksi arvottava lahjakortti jokaista luokkaa kohden. Lukubingoa uudistetaan säännöllisin väliajoin.

Kirjalaatikot

Kirjalaatikko sisältää kirjaston henkilökunnan valitsemia kirjoja tilaajan toiveiden mukaan, esimerkiksi kirjoja tietyn ikäisille, tietyistä genrestä tai saman kirjan koko luokalle. Kirjat lainataan ryhmän omalle kirjastokortille, ja niillä on normaali laina-aika. Kirjalaatikoiden nouto ja palautus tapahtuu ensisijaisesti kirjastossa ja kirjastoautossa.

Kirjastokortti

Jokainen ryhmä saa halutessaan oman kirjastokortin, jolle nimetään vastuuhenkilö. Kun ryhmän kirjastokorttiin liitetään PIN-koodi, sillä voi lisäksi käyttää omatoimiaikaa sekä uusia ja varata aineistoa verkkokirjastossa.

Vanhempainillat

Kirjaston työntekijän voi pyytää mukaan vanhempainiltaan puhumaan lukemisesta ja sen vaikutuksista. Koska kaikki vanhemmat eivät aktiivisesti harrasta lukemista tai käytä kirjaston palveluja, on ensisijaisen tärkeää, että tieto lukemisen hyödyistä myös nämä vanhemmat.

Peruskoulu

Kirjastokäynnit

Kirjasto tarjoaa vuosittain kirjastokäynnin **ensimmäiselle, viidennelle ja seitsemännelle luokalle**. Yhdyksluokat voivat osallistua käynnille kokonaisuudessaan. Opettaja voi valita haluamansa sisällön käynnille valmiista vaihtoehdoista.

Tämän lisäksi **kaikki** luokka-asteet voivat toivoa haluamaansa palvelua kirjastolta, esim. kirjavinkkausta tai tiedonhaunopetusta.

Opettajalle toimitetaan kirjastokorttihakemuksia ennen käyntiä, jotta oppilaat voivat saada kirjastokortin käynnin yhteydessä. Toivomme, että luokat pääsevät käymään kirjastossa paikan päällä. Jos se ei kuitenkaan ole mahdollista, voidaan käynti toteuttaa koululuokassa.

Kirjastotunti

Kirjastotunnin lähtökohta on, että opettaja tuo ryhmänsä kirjastoon kirjoihin tutustumista ja lukemista varten. Kirjaston työntekijä on ryhmän käytettävissä koko kirjastotunnin ajan. Hän ohjaa ja auttaa oppilaita sopivan aineiston valinnassa ja löytämisessä. Opettaja voi etukäteen pyytää, että paikalla olisi esimerkiksi tiettyyn teemaan liittyvää aineistoa. Jotta tämä onnistuu, pyyntö on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen käyntiä. Kirjastotuntiin sisältyy yhteinen, kirjastotyöntekijän ohjaama aloitus ja lopetus.

Kirjavinkkaus + lukutehtävä + lukukortti

Kirjavinkkaus + lukutehtävä + lukukortti -paketin lähtökohta on, että opettaja antaa oppilaille lainaus- ja lukutehtävän. Lukutehtävään liittyvän kirjavinkkauksen tarkoitus on esitellä aineistoa oppilaan kirjavalinnan tueksi. Jotta luettu jäsentyisi lukutaitojen kehittymistä tukevalla tavalla, kirjasto tarjoaa koulun käyttöön lukukortin.

Opettaja voi pyytää vinkattavia teoksia kytkeytymään johonkin itse laatimaansa lukemisprojektiin. Muutoin kirjastotyöntekijä valitsee teokset.

Kirjastonkäytön opetus

Ensimmäisellä luokalla tutustutaan kirjastoon; mikä se on ja miten siellä toimitaan. Käynti on leikkisä ja toiminnallinen.

Viidennellä luokalla käydään toiminnallisesti läpi kirjaston, kirjastokortin ja verkkokirjaston käyttöä.

Seitsemännen luokan toiminnallisella käynnillä varmistetaan oppilaiden kirjastonkäytön taitojen olevan yläkoululaisten tarpeita vastaavat.

Lukubingo

Lukubingo on vapaaehtoinen, sen tarkoitus on innostaa lukemiseen.

Lukubingo on suunnattu kaikille luokka-asteille, ja sen suoritus aika on noin yksi lukuvuosi. Lukubingo palautetaan opettajalle huhtikuun loppuun mennessä, ja sen suorittaneille oppilaille jaetaan kunnia-kirjat toukokuussa. Lisäksi kaikkien bingon suorittaneiden kesken arvotaan palkintona lahjakortti paikalliseen elokuvateatteriin, yksi arvottava lahjakortti jokaista luokkaa kohden. Lukubingo uudistetaan säännöllisin väliajoin.

Kirjalaatikot

Kirjalaatikko sisältää kirjaston henkilökunnan valitsemaa kirjoja tilaajan toiveiden mukaan, esimerkiksi kirjoja tietyn ikäisille, tietyistä genrestä tai sama kirja koko luokalle. Kirjat lainataan ryhmän omalle kirjastokortille, ja niillä on normaali laina-aika. Kirjalaatikoiden nouto ja palautus tapahtuu ensisijaisesti kirjastossa ja kirjastoautossa.

Kirjastokortti

Jokainen ryhmä saa halutessaan oman kirjastokortin, jolle nimetään vastuuhenkilö. Kun ryhmän kirjastokorttiin liitetään PIN-koodi, sillä voi lisäksi käyttää omatoimiaikaa sekä uusia ja varata aineistoa verkkokirjastossa.

Vanhempainillat

Kirjaston työntekijän voi pyytää mukaan vanhempainiltaan puhumaan lukemisesta, sen vaikutuksista ja kirjastonkäytön helppoudesta. Koska kaikki vanhemmat eivät aktiivisesti harrasta lukemista tai käytä kirjaston palveluja, on ensisijaisen tärkeää, että tieto lukemisen hyödyistä saavuttaisi myös nämä vanhemmat.

Lopuksi

Kirjasto on tarkoitettu kaikille, lapset ja nuoret ovat tärkeitä asiakkaina. Kirjasto on sitoutunut edistämään lukutaitoa, ja teemme mielellämme yhteistyötä. Annathan meille myös palautetta aina kun koet sen tarpeelliseksi, jotta voimme kehittää toimintaamme.